

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО – ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Гаркуша Т.

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Євтушенко О.А., к.н. з держ.упр.

Соціальна політика є комунікаційним інструментом між соціумом, який має певні права та обов'язки та державою, що є регулятором, допоміжною силою та гарантом реалізації суспільних матеріальних, духовних прав та потреб. Оскільки Україна є молодою державою, різні вектори розвитку держави які змінювались за цей час змушують країну перебудовувати цю соціальну політику. Виходячи з цього можна зробити висновок, що соціальна політика держави є ще не досить розвиненою, наявність проблем роботи самих інститутів, що відповідають за розвиток та реалізацію соціальної політики в Україні, наявність правового нігілізму та відсутність розуміння самого соціуму його прав та обов'язків призводить до хвилювань та революцій.

Загалом становлення інституту соціальної політики в Україні за роки незалежності відбувалося в руслі загального інституціонального розвитку держави, для якого, на думку дослідників, характерними були “як процеси деградації деяких базових соціальних інститутів, різкого скорочення “суспільного пирога” на їх утримання та відтворення, так і конституювання нових інститутів, при чому недостатня ефективність формальних інститутів компенсувалася дією старих-нових неформальних інститутів. Протягом вказаного періоду базові системи утворюючі інститути суспільства зазнали перетворень неоднаковою мірою, на разі характеризуються різним співвідношенням традиційних і модерних структурних компонентів, а отже, потребують від управлінців специфічних модернізаційних стратегій (окремо по кожному інституту), з прогнозуванням очікуваних соціальних конфліктів” [1].

Основним показником соціально-економічного розвитку країни, за яким можна визначити її місце у світовому рейтингу, є рівень життя населення. Саме цей показник є основною метою соціально-економічної політики урядів держав з розвиненою економікою. Про рівень життя населення країни можна судити

За структурою його доходів. Джерела доходів, якими володіє людина, різноманітні, але основна їх складова – заробітна плата. За роки незалежності в Україні переважали негативні тенденції в структурі доходів населення: частка оплати праці знижується, натомість зростає частка соціальної допомоги та інших поточних трансфертів. За даними Держкомстату України за І-й квартал 2012 р., у структурі доходів населення частка заробітної плати становила лише 42,8%. Водночас стабільно високою у доходах населення залишається частка соціальної допомоги та інших одержаних поточних трансфертів – 40,4%, тоді як доходи від прибутку, змішані доходи становлять 11,5%, а доходи від власності – лише 5,3% [2].

Крім проблеми монетарної бідності, для України характерні значні масштаби деривації, або бідності за умовами життя. За даними опитування,

проведеного Держкомстатом у жовтні 2007 р., 28,6% населення відчуває одночасно чотири та більше соціальні проблеми. Найбільш гострими з них слід вважати неналежні житлові умови, низьку доступність послуг у сфері охорони здоров'я, неможливість здійснення повноцінного відпочинку тощо.[3]

За даними Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України, рівень бідності за національним критерієм у 2009 р. становив 26,4% і дорівнював показникові 2000 р. За оцінками бідності, установленими ООН для країн Центральної та Східної Європи (гривневий еквівалент 17 доларів за паритетом купівельної спроможності, розрахованим Світовим банком), бідними є 80,7% населення України [4, с. 41]. Ці дані підтверджуються результатами останніх соціологічних опитувань, за якими тільки 2% дорослого населення України вважають себе багатими, майже 8% – зараховують себе до середнього класу, а решта (90% громадян) – само ідентифікуються як бідні [5, с. 4].

Бідність є найгострішою проблемою ринкових трансформацій в Україні. Обмежуючи можливості соціального захисту і людського розвитку, бідність деформує усю систему соціально-економічних відносин, провокує соціальну напруженість, визначає кризові процеси в суспільстві. Низький рівень життя значної частини сімей у поєднанні з суттєвою диференціацією доходів засвідчує не ефективність діючих соціальних інститутів ринку та зумовлює необхідність розвитку цивілізованих соціально-орієнтованих ринкових відносин в Україні. Загалом об'єктивна діагностика соціального стану українського суспільства свідчить про те, що основні соціальні ризики – бідність, майнова диференціація населення, відчуженість значної кількості громадян від суспільного життя, звуження їх доступу до освіти, медицини і культури – досягли масштабів, які можуть становити реальну загрозу національній безпеці держави. Практично за всіма найважливішими соціальними показниками світового цивілізаційного розвитку Україна в притул наблизилася до небезпечної межі [6], що вимагає як найшвидшої модернізації інституціонального наповнення державної соціальної політики та її адаптації до стандартів новітньої європейської соціальної моделі, загальні правові засади якої закріплено у Договорі про функціонування Європейського Союзу.

Підводячи підсумки того, що основні показники соціально – економічної політики у 2000-2012 роках говорили про те, що необхідна модернізація та інтеграції нових та робочих концепцій країн Європи. То у 2019 році можемо подивитись хоча б показники структури ВВП України за кінцевим використанням з 2014 по 2019 рр.

Аналізуючи структуру ВВП України за кінцевим використанням, можна побачити динаміку співвідношення експорту та імпорту України за останні роки. Якщо чітко розуміти поставленні плани країною та реальне положення речей, прибуток та видатки країни то можна бачити лише негативні тенденції. Але чому? Соціальна політика є реалізацією потреб населення державою. Якщо, у системі держави є складні незворотні процеси деградації усіх ключових напрямів, що реалізують соціальну політику то є вірогідність, що все приведе до тих же масових хвилювань та революції, а це жорсткий і крайній підхід, який має на меті виключно деструктивний прояв своєї природи. Тобто якщо,

дерев'яний корабель потрапив у шторм, а основа човна має значні проломи то вірогідність пережити шторм та доплисти до берега просто мізерна. Тому так і з державою, маючі ряд ключових проблем у внутрішній політиці та не вирішуючи їх, вони мають змогу накопичуватися та здобувати пікові форми багатогранності те будуть зачіпати усі сфери, а далі вже «ефект доміно», якщо якась серйозна подія призведе до краху важливих точок опору країни або її основи то інше буде само руйнуватись по інерції.

Список використаних джерел:

1. Посібник ОЕСР з питань врегулювання конфліктів інтересів на державній службі [Електронний ресурс] // ОЕСР. – 2003. – Режим доступу: <http://www.aerc.org.ua>
2. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1698-18>
3. Публічне управління та національна безпека Розділ 4. Публічне управління та принципи адміністрування в сфері суспільних відносин: освіта – економіка-держава. За заг.ред.Грушинської Н.М. НАУ. – 2019 – С.167-202